

Nr 164.

Av herr **Olsson, Oscar**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förhöjt understöd åt bokförmedlingsanstalterna.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 248 föreslås förhöjning av de till bokförmedlingsanstalterna utgående statsanslagen med 4,000 kronor till Folkbildningsförbundets och 2,000 kronor till Goodtemplarordens Bokförmedling.

Av den i propositionen meddelade utredningen framgår, att de båda bokförmedlingarna arbeta med så gott som alldeles samma omkostnader. Det kan synas egendomligt, att Goodtemplarordens Bokförmedling har samma omkostnader som Folkbildningsförbundet, ehuru detta torde ha en ungefär 50 % högre omsättning. Men ett par omständigheter tillkomma, som fullt motivera detta förhållande.

Först och främst är att taga i betraktande, att Goodtemplarordens Bokförmedling har att expediera flera bokrekvisitioner än Folkbildningsförbundets. Redan antalet statsunderstödda studiecirkelbibliotek, ungefär 1,500, är större än antalet statsunderstödda kommunala och skolbibliotek. Men härtill kommer, att medan dessa senare oftast göra inköp för sina egna medel i bokhandeln, så gott som alla studiecirkelbibliotek insänt en eller flera bokrekvisitioner för egna medel till Goodtemplarordens Bokförmedling. Och innevarande arbetsår, 1917—1918, torde de studiecirkelbibliotek, som utom sina vanliga rekvisitioner inkommit med en extra större eller mindre bokrekvisition för dem tilldelade landstingsanslag uppgå till åtminstone 300.

Dessutom — och det är det viktigaste — är det arbete, som åligger Goodtemplarordens Bokförmedling, av mera krävande art än den andra ifrågakommande bokförmedlingen. För studiecirkelarnas vidkommande är det av alla största vikt, att bokrekvisitioner expedieras snabbt. Få studiecirkelarna vänta för länge på de rekvirerade böckerna, löper deras arbete risken att helt och hållet förlamas. Därför har Goodtemplarordens bokförmedling måst söka utvägar att ordna sitt arbete så, att tiden för expediering av bokrekvisitioner nedpressas väsentligt under den tid, som

tages i anspråk av Folkbildningsförbundets byrå. Detta har med stora ansträngningar i stort sett lyckats, ehuru visserligen under det senaste året många anmärkningar i det fallet kunnat riktas mot expedieringen, huvudsakligen på grund av svårigheten med materialanskaffningen.

Tydligt är, att det påskyndade expeditionsarbetet måste väsentligt öka omkostnaderna.

Det är emellertid nödvändigt, att de rubbningar, som i synnerhet under innevarande tider äro svåra att undgå, inskränkas i högsta möjliga grad. För Goodtemplarordens Bokförmedling torde det dock vara omöjligt att utan väsentligt ökat statsanslag åstadkomma bättre resultat än hittills eller ens, med de nu allt drygare omkostnaderna, så pass goda som hittills. Bilagda tablå för bokförmedlingens räkenskaper 1917 och de beräknade utgifterna för 1918 visa, att samma höjning för Goodtemplarordens bokförmedling som den för Folkbildningsförbundets ifrågasatta är starkt av behovet påkallad. Styrelsen för Sverges Storloge är inte heller benägen att för framtiden allt jämt ställa storlogens tillgångar till förfogande för täckande av den brist som uppstår genom bokförmedlingens verksamhet.

Det torde vara omöjligt att visa, att den ökning som begäres av Folkbildningsförbundets bokförmedling är för högt tilltagen. En höjning till Goodtemplarordens bokförmedling med samma summa, till 6,000 kronor, kan därför ännu mindre anses i något avseende onödig, helst inte heller någon disproportion i anslagen ens med hänsyn till förhållandet mellan de från de båda anstalterna förmedlade böckernas antal och värde därigenom uppstår utan snarare utjämnas.

Med stöd av vad jag här anfört, hemställes,

att från det under riksstatens åttonde huvudtitel på ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till understöd åt folkbibliotek må från och med 1918 tills vidare enligt Kungl. Maj:ts bestämmande och under av Kungl. Maj:t fastställda villkor årligen utgå understöd åt fyra förmedlingsanstalter för vandringsbibliotek och åt två bokförmedlingsanstalter med ett sammanlagt belopp av högst 23,000 kronor, därav högst 16,000 kronor till bokförmedlingsanstalter.

Stockholm den 26 april 1918.

Oscar Olsson.

Bilaga.

SAMMANDRAG

av Goodtemplarordens Bokförmedlingsräkenskaper för år 1917.

Inkomster:

Sålda böcker, inklusive bindning,.....	kronor	86,483: 17
Statsanslaget.....	»	2,000: —
		88,483: 17
Årets förlust.....	»	3,015: 98
	kronor	91,499: 15

Utgifter:

Inköpta böcker.....	kronor	78,227: 05
Avlöningar.....	»	8,077: 72
Diverse omkostnader: omslagspapper, övertidsarbete, trycksaker m. m.	»	3,420: 20
Hyra, värme, belysning, telefoner	»	1,400: —
Frakter	»	374: 18
	kronor	91,499: 15

Rätt utdraget ur styrelseberättelsen intygas:

Anna Engström.

Anna E. Hess.

För år 1918, under hvilket såväl löner som andra omkostnader betydligt stigit och kanske komma att ytterligare stiga, beräknas omkostnaderna bliva lägst:

Avlöningar.....	kronor	10,300: —
Diverse omkostnader	»	4,000: —
Hyra, värme, telefoner m. m.	»	1,400: —
Porto och frakter	»	500: —
	kronor	16,200: —

Till täckande härav står dels den blivande vinsten å förmedlade böcker, dels statsanslaget. Vinsten å förmedlade böcker kan, med hänsyn till vunna erfarenheter, ej beräknas mera än till 10 %.

Med en beräknad omsättning av 90,000 kronor skulle vinsten således bli å de förmedlade böckerna	kronor	9,000: —
Även om statsanslaget höjdes till	»	4,000: —
skulle förlusten bli	»	3 200: —
	kronor	16,200: —

Stockholm den 23 april 1918.

Goodtemplarordens bokförmedling.

Oskar Eklund.